

ส่วนที่ 1 หลักการ และเหตุผล

กรมทางหลวงได้ดำเนินการจัดทำระบบการบริหารความเสี่ยง และแผนบริหารความเสี่ยง พร้อมทั้งเลือก “การบริหารความเสี่ยง” เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของการประเมินผลในมิติที่ 4 ด้านการพัฒนาองค์กร ตามกรอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ ของกรมทางหลวง มาตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 และได้ดำเนินการบริหารความเสี่ยงอย่างต่อเนื่องถึงปัจจุบัน รวมทั้งยังคงเลือก “การบริหารความเสี่ยง” เป็นตัวชี้วัดที่ 17 ในมิติที่ 4 ด้านการพัฒนาองค์กร ตามกรอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 ของกรมทางหลวง ซึ่งได้แบ่งเกณฑ์ การให้คะแนนเป็น 5 ระดับ เพื่อสะท้อนระดับขั้นของความสำเร็จ (Milestone) โดยพิจารณาจากความก้าวหน้าของขั้นตอนการดำเนินงานตามเป้าหมายแต่ละระดับ ดังนี้

ระดับคะแนน	รายละเอียดการดำเนินงาน
1	<p>สำหรับส่วนราชการที่เลือกตัวชี้วัดนี้ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2549</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ สรุปแผนบริหารความเสี่ยงฯ ของส่วนราชการในปีที่ผ่านมา โดยระบุ ข้อดี ข้อเสีย ปัญหา อุปสรรค รวมถึงผลการประเมินปัจจัยเสี่ยงของทุกประเด็นยุทธศาสตร์ตามแผนปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 ของส่วนราชการ และจำแนกระหว่าง ปัจจัยเสี่ยงที่สามารถควบคุม/บริหารจัดการ และ ปัจจัยเสี่ยงที่ยังไม่สามารถควบคุม/บริหารจัดการให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ โดยมีข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแผนบริหารความเสี่ยงฯ สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2550
2	<ul style="list-style-type: none"> ■ ระบุปัจจัยเสี่ยงและวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อหรืออาจสร้างความเสียหาย (ทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน) หรือความล้มเหลว หรือลดโอกาสที่จะบรรลุเป้าหมายตามภารกิจหลักตามกฎหมายจัดตั้งส่วนราชการ และเป้าหมายตามแผนปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 ของส่วนราชการ ■ กำหนดหลักเกณฑ์ในการประเมินความเสี่ยงในการบรรลุเป้าหมายตามภารกิจหลักตามกฎหมายจัดตั้งส่วนราชการ และเป้าหมายตามแผนปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 ของส่วนราชการได้แล้วเสร็จครบถ้วนทุกด้าน ในทุกประเด็นยุทธศาสตร์ และดำเนินการประเมินความเสี่ยงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ■ จัดทำรายงานสรุปผลการวิเคราะห์ และประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) ในการบรรลุเป้าหมายตามภารกิจหลักตามกฎหมายจัดตั้งส่วน

ระดับคะแนน	รายละเอียดการดำเนินงาน
	<p>ราชการ และเป้าหมายตามแผนปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 ของส่วนราชการ โดยจำแนกระหว่าง ปัจจัยเสี่ยงที่สามารถควบคุม/บริหารจัดการ และปัจจัยเสี่ยงที่ไม่สามารถควบคุม/บริหารจัดการให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ได้อย่างชัดเจน และนำเสนอต่อคณะกรรมการหรือคณะทำงานบริหารความเสี่ยงของส่วนราชการ</p>
3	<ul style="list-style-type: none"> ■ นำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 และ 2 มาใช้ในการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงในการบรรลุเป้าหมายตามภารกิจหลักตามกฎหมายจัดตั้งส่วนราชการ และเป้าหมายตามแผนปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 ของส่วนราชการ ได้แล้วเสร็จ และได้รับความเห็นชอบจากผู้บริหารระดับสูงของส่วนราชการภายในวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2550 ■ มีการสื่อสาร/ทำความเข้าใจเกี่ยวกับแผนบริหารความเสี่ยงฯ ของส่วนราชการ ให้กับทุกหน่วยงานในสังกัดของส่วนราชการรับทราบ และสามารถนำไปปฏิบัติได้
4	<ul style="list-style-type: none"> ■ ดำเนินการตามแผนบริหารความเสี่ยงในการบรรลุเป้าหมายตามภารกิจหลักตามกฎหมายจัดตั้งส่วนราชการ และเป้าหมายตามแผนปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 ของส่วนราชการ ได้แล้วเสร็จครบถ้วน โดยมีการติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินการตามแผนบริหารความเสี่ยงฯ อย่างสม่ำเสมอ และมีการสรุปผลการดำเนินงาน และนำเสนอต่อผู้บริหารระดับสูงของส่วนราชการ อย่างน้อยไตรมาสละ 1 ครั้ง
5	<ul style="list-style-type: none"> ■ จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยงในการบรรลุเป้าหมายตามภารกิจหลักตามกฎหมายจัดตั้งส่วนราชการ และเป้าหมายตามแผนปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 ของส่วนราชการ โดยระบุผลการประเมินความเสี่ยงหลังจากที่ได้ดำเนินการตามแผนบริหารความเสี่ยงฯ และสรุปผลการประเมินความเสี่ยง โดยจำแนกระหว่างปัจจัยเสี่ยงที่สามารถควบคุม/บริหารจัดการ และปัจจัยเสี่ยงที่ยังไม่สามารถควบคุม/บริหารจัดการให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ได้อย่างชัดเจน ทั้งนี้จะต้องมีการกำหนดข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแผนบริหารความเสี่ยงฯ สำหรับการดำเนินงานในปีต่อไปและนำเสนอต่อผู้บริหารระดับสูงของส่วนราชการ

และตามกรอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 ของกรมทางหลวง ได้นิยาม “ความเสี่ยง” ว่าเป็น เหตุการณ์/การกระทำใดๆ ที่อาจเกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์ที่ไม่แน่นอน และจะส่งผลกระทบต่อหรือสร้างความ

เสียหาย (ทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน) หรือก่อให้เกิดความล้มเหลวหรือลดโอกาสที่จะบรรลุเป้าหมายตามภารกิจหลักตามกฎหมายจัดตั้งส่วนราชการ และเป้าหมายตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 ของส่วนราชการ

โดยลักษณะของความเสียนั้น สามารถมองแยกเป็น 3 ส่วน คือ

- 1) **ปัจจัยเสี่ยง** คือ สาเหตุที่จะทำให้เกิดความเสี่ยง
- 2) **ความเสี่ยง/เหตุการณ์เสี่ยง** คือ เหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินงาน หรือ นโยบาย
- 3) **ผลกระทบของความเสี่ยง** คือ ความรุนแรงของความเสียหายที่น่าจะเกิดขึ้นจากเหตุการณ์เสี่ยง

ส่วน “ระบบบริหารความเสี่ยง” หมายถึง ระบบการบริหารปัจจัยและควบคุมกิจกรรม รวมทั้งกระบวนการการดำเนินการต่างๆ โดยลดมูลเหตุของแต่ละโอกาสที่จะทำให้เกิดความเสียหาย เพื่อให้ระดับของความเสี่ยงและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้ ประเมินได้ ควบคุมได้ และตรวจสอบได้อย่างมีระบบ โดยคำนึงถึงการบรรลุเป้าหมายตามภารกิจหลักตามกฎหมายจัดตั้งส่วนราชการ และเป้าหมายตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 ของส่วนราชการเป็นสำคัญ

โดยที่แผนปฏิบัติราชการกรมทางหลวง (พ.ศ. 2549-2552) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 นั้นเป็นแผนกำหนดแผนงาน/โครงการตาม 5 ประเด็นยุทธศาสตร์ คือ

- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1** การพัฒนาระบบทางหลวง เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2** การพัฒนาทางหลวงที่ปลอดภัย
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3** การรักษาและพัฒนาคุณภาพการให้บริการของระบบทางหลวง
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4** การพัฒนาระบบทางหลวงที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตและรักษาสิ่งแวดล้อม
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5** การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการ เพื่อนำไปสู่หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดในกรอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 ของกรมทางหลวงดังกล่าวข้างต้น กรมทางหลวงจึงได้ดำเนินการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง ตามแผนปฏิบัติราชการ 4 ปี ของกรมทางหลวง (พ.ศ. 2549-2552) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 สำหรับใช้เป็นแนวทางการบริหารความเสี่ยงขององค์กรในปีงบประมาณ พ.ศ. 2550